

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет (інститут) географічний

Кафедра фізичної географії

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

(назва дисципліни)

підготовки _____ **магістра**

(назва освітнього рівня)

спеціальності _____ **106 Географія**

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Регіональний розвиток і просторове
планування _____

(назва освітньо-професійної, освітньо-наукової / освітньо-творчої програм)

Силабус освітнього компонента «КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА»
підготовки магістра, галузі знань 10 Природничі науки спеціальності 106
Географія, за освітньо-професійною програмою Регіональний розвиток і
просторове планування.

Розробник: Фесюк В. О., завідувач кафедри фізичної географії, д. г. н., проф.

Гарант освітньо-професійної програми Регіональний розвиток і просторове
планування.

Пугач С. О.

**Силабус навчальної дисципліни затверджений на засіданні кафедри фізичної
географії**

протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри:

Фесюк О. В.

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Денна/заочна форми навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, Освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна/заочна форма навчання	10 Природничі науки 106 Географія, за освітньо-професійною Регіональний розвиток і просторове планування. Магістр	Нормативна
Кількість годин / кредитів 90/3		Рік навчання: 2-й
		Семестр: 3-й
		Лекції – 0 год.
		Практичні – 0 год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота – 84 год. /78 год.
		Консультації 6/12 год.
		Форма атестації: Публічний захист кваліфікаційної роботи
Мова навчання українська		

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ

Викладач	Наукові керівники здобувачів
Науковий ступінь	кандидати наук, доктори наук
Вчене звання	доценти, професори
Консультації	https://vnu.edu.ua/uk/chairs/ekonomichnoyi-ta-socialnoyi-geografiyi

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Анотація курсу

Атестація здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. Атестація здійснюється екзаменаційною комісією відкрито і публічно відповідно до Положення про екзаменаційну комісію щодо атестації осіб, які здобувають перший (бакалаврський) та другий (магістерський) рівні освіти (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/11/2022-Положення-про-ДЕК_2021-1-1.pdf) згідно з визначеними навчальним планом термінами за графіком роботи, затвердженим відповідно до цього Положення.

Кваліфікаційна робота передбачає самостійне розв'язання складної задачі у сфері географії, що потребує проведення досліджень та/або здійснення інновацій.

Виконується, оформлюється та подається до захисту відповідно до вимог Положення про випускні кваліфікаційні роботи (проекти)

(https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/06/2024_ПОЛОЖЕННЯ_про_випуск_роботи-Ред.pdf).

У кваліфікаційній роботі не повинно бути академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації. Кваліфікаційна робота має бути розміщена в електронному фонді університету, відповідно до вимог Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>).

Пререквізити

Освітні компоненти другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 106 Географія, що містять знання, уміння й навички, необхідні для опанування освітньої компоненти «Кваліфікаційна робота»

Постреквізити

Уміння й навички, що здобуваються по завершенню опанування освітньої компоненти.

Мета і завдання освітньої компоненти

Метою кваліфікаційної роботи є систематизація, закріплення та поглиблення теоретичних і практичних знань за освітньо-професійною програмою Регіональний розвиток і просторове планування, формування навичок застосування цих знань під час розв'язання конкретних практичних, науково-методичних і науково-технічних задач; розвиток навичок самостійної науково-дослідної роботи й оволодіння методикою теоретичних, експериментальних та науково-практичних досліджень, використаних під час виконання кваліфікаційної роботи; набуття досвіду з аналізу отриманих результатів досліджень, формулювання нових висновків і положень, набуття досвіду з їх прилюдного захисту.

Кваліфікаційна робота повинна представляти закінчену розробку актуальної наукової або прикладної фахової проблеми. Вона повинна:

- бути актуальною, мати новизну, виконуватися на рівні сучасних досягнень науки і техніки;
- мати спрямування на вирішення практичних завдань майбутньої професійної діяльності;
- стимулювати у здобувачів творчий пошук нових пріоритетних наукових рішень;
- вимагати опрацювання спеціальної наукової і методичної літератури;
- передбачати вибір оптимальних рішень на основі застосування математичних методів моделювання з використанням сучасних засобів обчислювальної техніки;
- пов'язуватися з планами наукових досліджень керівника, кафедри, інших наукових підрозділів закладу;
- узагальнювати і розвивати науково-дослідницькі вміння здобувача освіти.

Основними завданнями освітньої компоненти є:

- вивчення чинної нормативної бази та аналітико-статистичних показників державних органів з питань економічної діяльності суб'єктів господарювання та регіонального розвитку;
- дослідження умов та чинників розміщення і функціонування об'єкта дослідження;
- аналіз природних та господарських особливостей обраного об'єкта дослідження (адміністративного району, області, міста, територіальної громади тощо.) з обов'язковим виділенням основних проблем його розвитку та шляхів їх вирішення;
- обґрунтування методичних особливостей використання матеріалів дослідження у навчально-виховному процесі закладів загальної середньої, вищої освіти.

Результати навчання (Компетентності)

Компетентності, формування котрих забезпечує освітній компонент «Кваліфікаційна робота»:

Загальні компетентності:

- ЗК 1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 3. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 4. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Спеціальні компетентності:

- СК 1. Здатність до використання законів, теорій, концепцій і парадигм сучасної географії, історії розвитку географічних досліджень та ідей для дослідження природно- і суспільно-територіальних систем на різних рівнях просторової організації.
- СК 2. Здатність до наукового аналізу сучасних проблем та особливостей взаємодії природи й суспільства із застосуванням принципів раціонального використання територіальних ресурсів, основ законодавства у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку і планування територій для розроблення пропозицій з оптимізації природокористування та забезпечення сталого розвитку регіонів.
- СК 3. Здатність використовувати спеціальні географічні методи й підходи, геоінформаційні технології для розв'язання конкретних науково-прикладних проблем у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку.
- СК 4. Здатність розробляти та сприяти впровадженню регіональних програм сталого розвитку територій, здійснювати геопланування територій різного ієрархічного рівня.
- СК 5. Здатність здійснювати фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, процесів глобалізації, регіоналізації та урбанізації у

світі, проводити їхню геоекологічну й суспільно-географічну експертизу та моніторинг.

- СК 6. Здатність застосовувати у професійній діяльності теоретичні знання і практичні навички системного аналізу і синтезу, географічного моделювання та прогнозування.
- СК 7. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні проблем природокористування, геопланування, міського та регіонального розвитку, рекреації та туризму, оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та екологічні наслідки управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку.
- СК 8. Здатність планувати, проводити та публічно презентувати результати наукових досліджень, забезпечити зрозуміле донесення власних знань, висновків та аргументацій до фахівців і нефахівців. Програмні результати навчання

Результатом вивчення освітньої компоненти «Кваліфікаційна робота» є:

- ПР01. Застосовувати набуті теоретичні знання та практичні навички для дослідження природно- і суспільно-територіальних систем на різних рівнях просторової організації.
- ПР02. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати уміння працювати в команді.
- ПР03. Вільно спілкуватися із професійних і наукових питань іноземною мовою.
- ПР04. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, розроблення нових методів і процедур в географії та міждисциплінарних контекстах.
- ПР05. Вміти виявляти, ставити та розв'язувати науково-прикладні проблеми, здійснювати критичну оцінку прийнятих рішень.
- ПР06. Застосовувати сучасні моделі та інформаційні технології для проведення досліджень і розробок у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку.
- ПР07. Брати участь у розробленні програм та стратегій міського та регіонального розвитку, плануванні територій різного ієрархічного рівня.
- ПР08. Здійснювати дослідження природно- і суспільно-географічних проявів розвитку геосистем у складних і непередбачуваних умовах, прогнозувати їхній розвиток, аналізувати альтернативи, оцінювати ризики та ймовірні наслідки.
- ПР09. Проводити фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, здійснювати їхню геоекологічну і соціально-економічну експертизу та моніторинг.
- ПР10. Застосовувати геоінформаційні технології, створювати та досліджувати моделі природно- і суспільно-географічних проявів розвитку геосистем, визначати можливості та межі їх застосування.
- ПР11. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та геоекологічні наслідки реалізації управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку, рекреації та туризму.

- ПР12. Планувати й виконувати теоретичні та прикладні дослідження, робити обґрунтовані висновки, аналізувати та презентувати результати досліджень

Порядок визначення та затвердження тематики кваліфікаційної роботи (КР)

Згідно п. 2.3 Положення про випускні кваліфікаційні роботи (проєкти) тематика ВКР повинна відповідати освітньому рівню, галузі знань, спеціальності та ОПП. Перелік тем КР формується випусковими кафедрами, оновлюється кожного навчального року та затверджується рішенням вченої ради географічного факультету.

Тематику ВКР пропонують здобувачам освіти на початку навчального року. Здобувачі освіти мають право запропонувати свою тему з обґрунтуванням доцільності її розробки. У таких випадках перевагу надають темам, які безпосередньо пов'язані з місцем майбутньої професійної діяльності випускника.

У зміст випускної кваліфікаційної роботи повинні бути включені питання або розділи, що будуть розкривати специфіку предметної області спеціальності 106 Географія, міститимуть аналіз існуючих підходів до аналізу природних та антропогенних явищ та процесів, їх практичне використання у професійній діяльності.

Основними критеріями вибору теми кваліфікаційного дослідження є:

- актуальність, елементи новизни і перспективність обраної теми;
- ступінь вивчення теми попередниками;
- наявність доступної для здобувача і достатньої для розкриття теми джерельної бази;
- можливість виконання теми на цій кафедрі;
- зв'язок теми з конкретними науковими планами та довгостроковими програмами кафедри;
- можливість отримання від впровадження результатів дослідження науково-освітнього ефекту;
- особисті наукові інтереси здобувача.

Порядок призначення та затвердження наукових керівників

Порядок призначення та затвердження наукових керівників визначається п. 2.4 Положення про випускні кваліфікаційні роботи (проєкти). Науковими керівниками КР призначають висококваліфікованих фахівців кафедри з числа професорів і доцентів. У випадках, коли робота має прикладний характер, до керівництва можна залучати висококваліфікованих спеціалістів у відповідній галузі. Науковий керівник роботи:

- допомагає здобувачеві обрати найбільш перспективний і актуальний напрям кваліфікаційного дослідження;
- знайомить здобувача з вимогами щодо підготовки та захисту кваліфікаційної роботи; рекомендує здобувачеві необхідну наукову літературу та джерела з теми роботи;
- регулярно надає консультації;

- стежить за ходом написання роботи, контролює своєчасне подання роботи до захисту в ЕК;
- надає допомогу здобувачеві в підготовці роботи до захисту;
- складає відгук на кваліфікаційну роботу та розкриває її зміст під час виступу на захисті кваліфікаційної роботи на засіданні ЕК.

Організаційні етапи написання КР

Після затвердження на кафедрі теми здобувач освіти разом із науковим керівником розробляє індивідуальний план-графік виконання ВКР із зазначенням усіх етапів та термінів її виконання, який підписує здобувач, науковий керівник та затверджується на засіданні кафедри. Він складається у двох примірниках, один з яких одержує здобувач, інший зберігається на кафедрі. Зміна плану-графіка виконання ВКР можлива тільки за згодою наукового керівника.

Організаційно процес написання ВКР складається з таких етапів:

- *підготовчого*, який починається з вибору здобувачем теми і складання індивідуального плану-графіка. Здобувач повинен ознайомитися зі станом проблеми, провести необхідний огляд та аналіз аналогічних програмних розробок;
- *основного*, який реалізовується відповідно до вимог щодо організації наукового дослідження і передбачає збирання фактичного матеріалу, його обробку, написання тексту роботи відповідно до її плану, формулювання висновків та рекомендацій для подання науковому керівникові з метою перевірки; підготовку публікацій з теми дослідження;
- *оформлювального*, який здійснюється під час проходження переддипломної педагогічної практики і завершується орієнтовно за місяць до захисту випускної кваліфікаційної роботи на засіданні ЕК. На цьому етапі робота повинна бути повністю виконана та перевірена керівником;
- *підсумкового*, який включає отримання відгуку керівника та рецензії на випускну кваліфікаційну роботу від кваліфікованого спеціаліста відповідного профілю, як правило, з іншої організації або установи; проведення попереднього захисту на кафедрі, отримання рекомендації випускової кафедри про допуск до захисту, подання роботи до ЕК.

Контроль за виконанням кваліфікаційної роботи

Безпосередній контроль за виконанням кваліфікаційної роботи відповідно до календарного плану здійснює науковий керівник.

Інформацію наукових керівників про хід виконання здобувачами КР заслуховують на засіданнях кафедри двічі протягом навчального року. При цьому визначають, як здобувач справляється з роботою, які у нього виникають труднощі та яких заходів треба вжити для їх подолання.

Кафедра має право не пізніше ніж за 20 днів до початку екзаменів рекомендувати відсторонення здобувача освіти від виконання роботи, якщо вона не буде виконана вчасно з причин його неорганізованості чи недисциплінованості, що обов'язково фіксується в рішенні кафедри. Це є

підставою для порушення клопотання про відрахування здобувача за невиконання навчального плану.

Обов'язки здобувачів

Здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти при написанні кваліфікаційної роботи зобов'язані:

- до початку написання роботи отримати від керівника роботи консультацію щодо оформлення усіх необхідних документів;
- обрати найбільш перспективний і актуальний напрям кваліфікаційного дослідження;
- розробити календарний план-графік на весь період виконання дослідження (від вибору теми до захисту роботи);
- систематично працювати над виконанням завдань за календарним планом-графіком;
- у повному обсязі виконувати усі завдання, передбачені календарним планом-графіком, зазначені в індивідуальному графіку та вказівками безпосереднього наукового керівника;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- постійно підтримувати контакти з кафедрою та у призначений науковим керівником роботи термін з'явитися на проміжний контроль;
- приймати участь у наукових конференціях – університетських, міжуніверситетських, всеукраїнських тощо щодо висвітлення результатів випускної кваліфікаційної роботи;
- пройти попередній захист на засіданні кафедри за встановленим графіком, але не пізніше ніж за три тижні до захисту випускової кваліфікаційної роботи;
- висвітлити результати виконаної випускової кваліфікаційної роботи та оформити їх відповідно до вимог Положення про випускні кваліфікаційні роботи (проекти) (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_ПОЛОЖЕННЯ_про_випуск_роботи-Ред-1.pdf);
- не пізніше ніж за 20 днів до захисту подати на кафедру виконану кваліфікаційну роботу (проект) разом з анотацією українською та англійською мовами (кожна обсягом 1900–2000 знаків з пробілами), ключовими словами /словосполученнями; письмову рецензію на ВКР з рекомендованою оцінкою.

Вимоги до структури та змісту кваліфікаційних робіт

Зміст кваліфікаційного дослідження повинен відповідати стандартам вищої освіти. Робота має бути актуальною, скерованою на новітні методи теоретичного й експериментального дослідження, створення нових технологій, приладів, обладнання тощо, розкривати самостійне дослідження автора, містити елементи наукової новизни та відображати практичне значення одержаних результатів, їх апробацію та впровадження у сферу практичної діяльності.

При підготовці кваліфікаційна робота в контексті структури та змісту випускних кваліфікаційних робіт здобувачі другого рівня вищої освіти ОПП Регіональний розвиток і просторове планування повинні керуватись вимогами п. 3 Положення про випускні кваліфікаційні роботи (проекти), а також методичними вказівками: Фесюк В. О., Павловська Т. С. Навчально-методичні рекомендації до написання й оформлення випускних кваліфікаційних робіт для магістрів спеціальностей 106 Географія ОПП Фізична географія, 103 Науки про Землю ОПП Гідрологія / Волинський національний університет імені Лесі Українки, географічний факультет, кафедра фізичної географії. Луцьк, 2023. 67 с. (https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/22364/3/of_vyp23.pdf).

Обов'язковими структурними елементами кваліфікаційної роботи є:
Титульна сторінка роботи.

Анотація (українською і англійською). В анотації подають прізвище та ініціали автора і тему роботи; стислий виклад результатів дослідження із зазначенням наукової новизни та за наявності практичного значення; ключові слова (подають у називному відмінку, друкують у рядок через кому). Обсяг анотації не повинен перевищувати 3 сторінки.

Зміст. Зміст подають на початку роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок вступу, усіх розділів, підрозділів та пунктів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Перелік умовних позначень, символів, одиниць і термінів. Такий перелік наводиться, якщо в роботі вжито специфічну термінологію, маловідомі скорочення, нові символи тощо. Перелік друкують двома колонками, у яких ліворуч за абеткою наводять скорочення, праворуч – їх детальне розшифрування. Якщо спеціальні терміни, символи, позначення і таке інше повторюються менше трьох разів, перелік не складають, а їх пояснення наводять у тексті при першому згадуванні.

Вступ включає актуальність теми, мету і завдання дослідження, об'єкт і предмет дослідження, практичне значення отриманих результатів, апробацію результатів дослідження. Обсяг вступу не повинен перевищувати 2–4 сторінки.

Актуальність теми. Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими вже підходами до розв'язання проблеми обґрунтовують актуальність і доцільність роботи для розвитку ОПП Середня освіта (Географія. Економіка) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка.

Якщо робота виконується у системі досліджень кафедри (відділу, організації тощо), коротко визначають зв'язок вибраного напрямку з планами організації, галузевими, державними планами та програмами. Обов'язково потрібно зазначити роль автора у виконанні цих науково-дослідних завдань.

Мета і завдання дослідження. Формулюють мету роботи і конкретні завдання, які необхідно розв'язати для досягнення поставленої мети. Мета – це кінцевий науковий результат, якого прагне досягти автор роботи у процесі власного дослідження. Завдання – це конкретні шляхи, засоби досягнення поставленої мети.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, яке породжує проблемну ситуацію.

Предмет дослідження знаходиться в межах об'єкта і становить частину від цілого (тобто об'єкта). Об'єкт і предмет співвідносяться як загальне і часткове. В об'єкті виділяють ту його частину, яка й стане предметом дослідження. Саме на предмет спрямована увага автора, оскільки він має визначати назву роботи.

Практичне значення одержаних результатів. Потрібно подати відомості про використання результатів роботи або рекомендації щодо їх використання із зазначенням певної галузі, теоретичного або практичного навчального курсу; висвітлити практичне застосування отриманих результатів або рекомендації щодо їх використання. Стисло повідомляють про впровадження результатів дослідження, назвавши організації, у яких здійснена реалізація, форми реалізації. Зазвичай впровадження оформлюється актом, підписаним представниками організацій, які використовують впроваджувані матеріали.

Апробація результатів та публікації. Якщо автор брав участь у наукових конференціях, семінарах, засіданнях наукового гуртка з оголошенням результатів своєї роботи та має цьому підтвердження (опубліковані тези, статті або програму конференції за темою роботи), то слід зазначити їх назву, рік та місце проведення, а також вказати публікації з теми дослідження.

Основна частина. Складається з розділів, підрозділів, пунктів та підпунктів. Структура основної частини роботи повинна розкривати реалізацію завдань ВКР. У розділах основної частини подають: огляд літератури за темою і вибір напрямків досліджень, виклад загальної методики та основних напрямів досліджень, експериментальну частину і методику досліджень, проведені теоретичні або експериментальні дослідження, аналіз і узагальнення результатів досліджень.

У змісті першого розділу, як правило, подають теоретичні питання з теми випускної кваліфікаційної роботи, написані з використанням літературних першоджерел. Велике значення має правильне трактування понять теми, їх точність і науковість. Використані терміни мають бути загальноновживаними чи подаватися з посиланням на їх автора.

Інші розділи пишуть відповідно до теми роботи і вимог, розроблених кафедрою. У практичній частині автор із вичерпною повнотою викладає методику проведення та результати власного дослідження. Головні вимоги до наукового викладу результатів – точність, чіткість, стислість.

Кожен розділ починають з нової сторінки. Основному тексту кожного розділу може передувати передмова з коротким описом вибраного напрямку. У кінці кожного розділу формулюють висновки зі стислим викладенням наведених у розділі результатів.

Основні розділи повинні мати бібліографічні посилання на літературу, що дозволяє аналізувати власні дані та порівнювати їх з даними інших джерел літератури.

Висновки повинні містити чіткий виклад найбільш важливих результатів дослідження з пропозиціями та побажаннями щодо подальшого дослідження певної теми. Висновки подають як окремі лаконічні положення чи методичні рекомендації. Їх головна мета – підсумки проведеної роботи. Важливо, щоб сформульовані висновки відповідали поставленим завданням. У висновках необхідно зазначити не тільки позитивне, що вдалося виявити в результаті вивчення теми, але й хиби та проблеми, а також конкретні рекомендації щодо їх усунення.

Список використаних джерел. З кількох можливих способів упорядкування матеріалу у списку (за алфавітом, за порядком згадування, за видом джерела) найбільш вживаним є розміщення прізвищ авторів або назв творів за алфавітом. Кількість використаних джерел, зазвичай, може бути не менше 50 у кваліфікаційній роботі.

Бібліографічний опис джерел та літератури складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної або видавничої справи (Інформація та документація. Бібліографічне посилання: Загальні положення та правила складання: ДСТУ 8302:2015 <http://aphd.ua/pryklady-oformlennia-bibliohrafncho-opysuvidpovidno-do-dstu-83022015/>).

Якщо список містить посилання на літературу та джерела, записані як кириличними літерами, так і латинськими, то спочатку потрібно подавати ті, які записані кирилицею, а потім латиницею (за абеткою).

Додатки. За необхідності до додатків доцільно включити допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття роботи (інструкції, методики, опис алгоритмів дій, конспекти уроків та позакласних заходів тощо); ілюстрації допоміжного характеру (таблиці, діаграми, схеми, графіки, карти, репродукції картин, ілюстрації до творів тощо); формули і розрахунки, зразки анкет, тестів, опитувальних листів та ін. На кожен додаток повинно бути посилання в тексті.

Підготовка, порядок та процедура захисту кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційні роботи проходять попередній захист на засіданні кафедри за встановленим графіком, а не пізніше ніж за три тижні до захисту.

Попереднім захистом кваліфікаційної роботи (проєкту) може вважатися, за рішенням кафедри, виступ та участь здобувача освіти у наукових конференціях – університетських, міжуніверситетських, всеукраїнських тощо.

На попередній захист здобувач повинен подати віддрукований та перевірений науковим керівником текст роботи.

Захист проводиться на засіданні кафедри за обов'язкової присутності завідувача кафедри та наукового керівника і передбачає такі процедурні етапи:

- виступ автора ВКР з повідомленнями про основні положення роботи;
- детальні відповіді здобувача на усні та письмові запитання членів кафедри щодо змісту й суті роботи;
- виступ наукового керівника (консультанта) про якість виконання роботи, про можливість допуску роботи до захисту перед ЕК. Кафедра робить

висновок про готовність роботи до захисту перед ЕК, встановлює час роботи над зауваженнями та термін подачі роботи, оформленої згідно з вимогами, на кафедрі.

Висновок-витяг із засідання кафедри є підставою для допуску роботи до захисту перед ЕК.

На цьому ж засіданні кафедри затверджують рецензентів кваліфікаційної роботи (проєкту).

Рецензування кваліфікаційних робіт (проєктів)

Рецензування кваліфікаційних робіт проводять висококваліфіковані спеціалісти виробничих, наукових і проєктних організацій, викладачі, які є фахівцями з певної спеціальності та, як правило, працюють в інших навчальних закладах. Склад рецензентів затверджує декан факультету за поданням завідувача випускової кафедри закладу вищої освіти. Рецензент кваліфікаційної роботи не повинен бути співробітником кафедри, яку він рецензує.

Рецензія має бути об'єктивною, відображати як позитивні, так і негативні сторони роботи й містити оцінку за прийнятою шкалою оцінювання знань здобувачів.

Рецензія повинна містити рекомендовану оцінку роботи за розширеною лінгвістичною шкалою («відмінно», «дуже добре», «добре», «достатньо», «задовільно», «незадовільно»).

Підготовка роботи (проєкту) до захисту

Не пізніше ніж за місяць до захисту здобувач освіти подає на кафедру для реєстрації:

- виконану кваліфікаційну роботу разом з анотацією українською та англійською мовами (кожна обсягом 1900–2000 знаків з пробілами), ключовими словами /словосполученнями;
- письмову рецензію на ВКР з рекомендованою оцінкою.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика керівників щодо студента

Для одержання високого рейтингу необхідно виконувати наступні умови:

- не пропускати консультації без поважних причин, не спізнюватися на них та незайматися сторонніми справами;
- чітко й вчасно виконувати завдання, передбачені календарним планом-графіком, зазначені в індивідуальному графіку та вказівками безпосереднього наукового керівника;
- впродовж написання роботи студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури проведення та оцінювання контрольних заходів;
- брати участь у контрольних заходах та звітуванні.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (змішана форма навчання) за погодженням із деканатом та керівником освітнього компоненту.

Політика щодо академічної доброчесності

Опановуючи даний освітній компонент, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- виконувати усі поточні завдання та підсумковий контроль самостійно без допомогисторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть не чесно покращити Ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів;

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Виконання усіх форм робіт, які підлягають оцінюванню, відбувається у визначені терміни. Пропуск з поважних причин дня захисту кваліфікаційної роботи може бути відпрацьоване у час передбачений графіком ЕК.

Повторний захист кваліфікаційної роботи з метою підвищення оцінки не дозволяється.

У випадках, коли захист кваліфікаційної роботи не відповідає вимогам рівня атестації, екзаменаційна комісія (ЕК) ухвалює рішення про те, що здобувач є неатестованим, про що здійснюється відповідний запис у протоколі засідання комісії. У такому разі здобувач може подати на повторний захист ту саму роботу з доопрацюванням або він повинен опрацювати нову тему, визначену випусковою кафедрою. Повторний захист кваліфікаційної роботи дозволяється протягом трьох років після закінчення закладу вищої освіти, але не раніше, ніж під час наступної атестації.

Здобувач освіти, який отримав незадовільну оцінку за ВКР, відраховується із закладу вищої освіти. Йому видається академічна довідка встановленого зразка.

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

На захист випускової кваліфікаційної роботи у екзаменаційну комісію подають:

- зброшурований примірник випускної кваліфікаційної роботи (проєкту) з поданням голові ЕК щодо захисту кваліфікаційної роботи (містить довідку про успішність, висновок наукового керівника з характеристикою діяльності випускника під час виконання ним кваліфікаційної роботи (проєкту), висновок кафедри про кваліфікаційну роботу);
- письмову рецензію на кваліфікаційну роботу з зазначенням рекомендованої оцінки;
- антиплагіатний висновок;
- навчальну картку здобувача освіти;
- зведену відомість про виконання здобувачами навчального плану і одержані ними оцінки з освітніх компонентів, завірену деканом факультету (директором інституту).

Крім цього, ЕК до захисту кваліфікаційної роботи можуть бути подані:

- опубліковані статті, тези, програми конференцій за темою роботи, у яких автор брав участь; для захисту магістерських робіт наявність друкованої статті (чи методичних розробок тощо) є обов'язковою;
- макети;
- зразки матеріалів і виробів;
- документи, які вказують на практичне застосування роботи тощо.

Захист проводиться на відкритому засіданні ЕК. На захисті можуть бути присутні та брати участь в обговоренні всі охочі, не порушуючи порядку й процедури захисту.

Процедура захисту включає:

- доповідь здобувача освіти про зміст роботи (проєкту);
- запитання до автора;
- оголошення відгуку наукового керівника та рецензента;
- відповіді здобувача на запитання членів ЕК та осіб, присутніх на захисті;
- заключне слово здобувача освіти;
- рішення комісії про оцінку роботи (проєкту).

У доповіді здобувачу освіти слід висвітлити такі важливі питання: обґрунтування актуальності теми дослідження; мета, завдання, об'єкт, предмет дослідження; що вдалося встановити, виявити, довести; якими методами це досягнуто; елементи новизни у теоретичних положеннях та в практичних рекомендаціях; з якими труднощами довелося зіткнутися в процесі дослідження, які положення не знайшли підтвердження.

У виступі повинні міститися також відповіді на основні зауваження наукового керівника та рецензента. Доповідь здобувача не повинна перевищувати за часом 10–15 хвилин. Для кращого сприймання присутніми матеріалу бажано підготувати презентацію або виготовити необхідні таблиці, діаграми, графіки. Під час захисту ВКР здобувач повинен дати вичерпні відповіді на всі зауваження у відгуках та рецензіях, а також у виступах на захисті.

Оцінку за результатами захисту кваліфікаційної роботи виставляють після закритого обговорення в ЕК, фіксують у протоколі ЕК та оголошують (голова ЕК) на відкритому засіданні.

Тривалість захисту однієї кваліфікаційної роботи не повинна перевищувати 30 хвилин.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Освітній компонент оцінюється за 100 бальною шкалою. Переведення балів внутрішньої 100 бальної шкали в національну шкалу здійснюється наступним чином:

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання з незначними помилками
82–89	Дуже добре	B	вище середніх стандартів, але з деякими помилками
75–81	Добре	C	в цілому змістова робота зі значними помилками
67–74	Задовільно	D	непослідовно викладений матеріал зі значними недоліками
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	незадовільно

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. *Нац. стандарт України*. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/0B1Ugk1fhA47Ha1NfZklY3QzeEU/view>.
2. Кодекс академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки. URL: <http://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>.
3. ПОЛОЖЕННЯ про випускні кваліфікаційні роботи (проекти). URL: https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_ПОЛОЖЕННЯ_про_випуск_роботи-Ред-1.pdf.
4. ПОЛОЖЕННЯ про екзаменаційну комісію щодо атестації осіб, які здобувають перший (бакалаврський) та другий (магістерський) рівні освіти. URL: https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/11/2022-Положення-про-ДЕК_2021-1-1.pdf.
5. Фесюк В. О., Павловська Т. С. Навчально-методичні рекомендації до написання й оформлення випускних кваліфікаційних робіт для магістрів спеціальностей 106 Географія ОПП Фізична географія, 103 Науки про Землю ОПП Гідрологія / Волинський національний університет імені Лесі Українки, географічний факультет, кафедра фізичної географії. Луцьк, 2023. 67 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/22364/3/of_vyp23.pdf.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Бібліографічний опис електронних ресурсів. URL: <http://olenaprociv.blogspot.com/2014/01/blog-post.html>
2. Вимоги до оформлення випускної кваліфікаційної роботи. URL: <http://web.znu.edu.ua>
3. Випускна кваліфікаційна робота як кваліфікаційне дослідження. URL: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/metodser/135/6.pdf>

4. Випускна кваліфікаційна робота: метод. рек. до написання та захисту для студ. психол. відд. / уклад.: І. Галецька, С. Грабовська, Н. Пилат. Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2011. 36 с.
5. Клименюк О. В. Виклад та оформлення результатів наукового дослідження. Ніжин: Аспект-Поліграф, 2007. 398 с.
6. Клименюк О. В. Технологія наукового дослідження. Київ, Ніжин: Аспект-Поліграф, 2006. 308 с.
7. Кушнарєнко Н. М., Удалова В. К. Наукова обробка документів: підручник. Київ: Знання, 2006. 334 с.
8. Мазур О. В., Подвойська О. В., Радецька С. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. філол. спец. Вінниця: Нова кн., 2013. 120 с.
9. Мельнійчук М. М., Білецький Ю. В. Методи географічних досліджень: метод. рек. до практ. занять. Луцьк, 2010. 162 с.
10. Наукове дослідження. Мета і завдання дослідження. URL: <http://scientist.org.ua/meta-i-zavdannya-doslidzhennya.html>
11. Оформлення дипломної роботи URL: [http://pleyady.kiev.ua / korisni-statti/7123-oformlennja-diplomnoi-roboti.html](http://pleyady.kiev.ua/korisni-statti/7123-oformlennja-diplomnoi-roboti.html)
12. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 „Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання”. URL: <https://msu.edu.ua/library/wp-content/uploads/2019/02/prykklady-oformlennja-bibliohrafichnoho-opysu-zhidno-dstu-8302.pdf>
13. Салов В. О., Нефедова О. Н., Ільченко О. Н. Складання списку літератури в навчальних виданнях: посіб. для наук.-пед. працівників. Дніпропетровськ: НГУ, 2013. 39 с.
14. Складання та оновлення карт. URL: <http://www.geoguide.com.ua>
15. Теорія і методика професійної освіти: навч. посіб./за ред. З. Н. Курлянд. Київ: Знання, 2012. 390 с.
16. Технологія набору та верстки: навч. посіб./за ред. О. В. Мельникова. Львів: Укр. акад. друкарства, 2011. 272 с.